

Tiivistelmä lautakunnalle

Tämä tiivistelmä on tarkoitettu luettavaksi yhdessä pidemmän vastineeni ("Laajempi vastine") kanssa. Haluan tuoda lautakunnalle selkeästi esiin, että asiassa on kaksi erillistä tasoa:

1. Kysymys siitä, onko nykyinen viranhaltijapäätös kaikilta osin lainmukainen.
2. Kysymys siitä, miten Espoo haluaa käyttää omaa harkintavaltaansa suhteessa pääkaupunkiseudun tiedeyhteistyöhankkeeseen, jota se on itse rahoittanut.

Haluan olla avoin siitä, että pidemmässä vastineessa olen perustellut yksityiskohtaisesti, miksi omasta mielestäni Espoon esittämät syyt eivät riitä rajaamaan tutkimuslupaa näin tiukasti. En odota enkä toivo, että lautakunta kävisi tässä kokouksessa pykäläkohtaisesti läpi kaikkia valmistelussa esitettyjä perusteluja. Ymmärrän hyvin, että valmistelussa viranhaltijat arvioivat ratkaisunsa lainmukaisuutta, ja että lautakunnan rooli on ennen kaikkea harkita, mihin suuntaan Espoo haluaa omassa toiminnassaan mennä.

Tämän tiivistelmän ydin koskee nimenomaan toista tasoa: Espoon harkintavallan myönteistä käyttöä. Tilanne ei ole sellainen, jossa laki kategorisesti kieltäisi tietojen tutkimuskäytön. Päinvastoin myös Espoossa tutkimus voidaan haluttaessa toteuttaa täsmälleen samalla tavalla kuin Helsingissä ja Vantaalla.

Helsinki ja Vantaa ovat jo myöntäneet vastaavat tutkimusluvut samaan hankkeeseen, ja pääsykoetiedot on jo kerätty sekä kouluista että keskitetystä rekisteristä. Espoo on ollut mukana pääkaupunkiseudun tiedeyhteistyösopimuksessa ja rahoittanut tutkimushanketta. Espoon osalta tutkimuslupaprosessi on kuitenkin venynyt jo yli kymmenen kuukauden mittaiseksi, mikä on kahden vuoden yhteistyöhankkeessa poikkeuksellisen pitkä aika.

Espoon tutkimuslupaprosessissa harkintavaltaa on toistaiseksi käytetty tavalla, joka korostaa mahdollisuutta rajata tutkimusta. Siksi pyydän lautakuntaa käyttämään harkintavaltaansa myönteisellä tavalla. Lautakunnan ei tarvitse todeta, että valmisteltu esitys olisi lainvastainen. Pyydän, että lautakunta toteaa Espoon haluavan käyttää harkintavaltaansa positiiviseen suuntaan, palauttaa asian valmisteluun ja päättää selvittää, miten lain puitteissa on mahdollista sallia tietojen luovutus vastaavilla ehdoilla kuin Helsingissä ja Vantaalla. Onhan Espoo itse päättänyt olla mukana rahoittamassa tutkimustoimintaa, joka tuottaa tärkeää tietoa kaupunkipolitiikan valintojen vaikutuksista.

Espoo on omissa strategisissa linjauksissaan sitoutunut vähentämään lasten ja nuorten segregatiota yhteisvoimin. Pääkaupunkiseudulla keskeisiä keinoja tämän tavoitteen edistämiseksi ovat olleet painotetun opetuksen järjestäminen strategisesti valituissa kouluissa ja tarveperustainen rahoitus kouluille. Tässä yhteistyöhankkeessa tutkitaan nimenomaan näiden kahden välineen vaikutuksia oppilaisiin sekä oppilaiden ja koulujen

väliseen eriytymiseen. Näin ollen kyse ei ole tutkimuksesta, joka olisi Espoon tavoitteista irrallinen, vaan hankkeesta, joka tuottaa juuri sellaista tietoa, jota Espoon omien strategisten linjausten toteuttaminen edellyttää. Tästä näkökulmasta on vaikea perustella, miksi Espoo tosiasiallisesti jättäytyisi pois hankkeesta, johon se on jo sitoutunut ja jonka tutkimuskohteet liittyvät suoraan sen omiin segregaaation vähentämisen tavoitteisiin.

Yksityiskohtaiset oikeudelliset ja tutkimukselliset perustelut ovat luettavissa liitteestä "Laajempi vastine", johon viitataan tältä osin.